

Bærum-saken trekker i langdrag

Riksadvokaten kan ikke love noen snarlig avgjørelse på klagen som begge parter i Bærum-saken leverte inn på forsommeren, etter statsadvokatens henleggelse. Tre alternative beslutninger er mulige: Saken blir henlagt som intet straffbart forhold ansees bevist, henlagt etter bevisets stilling eller ender med tiltale for aktiv dødshjelp.

Det er den såkalte hovedsaken fra juli 1998, der en kreftsyk mann døde etter behandling med lindrende sedering, som av begge parter er klaget inn for Riksadvokaten. De ti andre tilfellene fra 1993 til 1998 ble henlagt som «intet straffbart forhold ansees bevist», og er ikke en del av klagen (1).

Anmelderen, Carl-Magnus Edenbrandt, og Stig Ottesen, som på vårparten valgte å bekrefte at han var den anmeldte overlegen ved Bærum sykehus, ber Riksadvokaten overprøve statsadvokat Kim Sundets avgjørelse. Ottesen ønsker at også dødsfallet fra 1998 skal henlegges med konklusjonen intet straffbart forhold ansees bevist, istedenfor som nå å være henlagt etter bevisets stilling. Edenbrandt på sin side ber Riksadvokaten omgjøre henleggelsen, og i stedet ta ut tiltale for aktiv dødshjelp.

– Det er opp til vårt embete å vurdere omfanget av klagebehandlingen. Partene påklagde avgjørelsen like før sommerferien. Etter innsyn i hverandres klager, hadde de

frist for ytterligere uttalelser 6. august. Vi vil nå gå grundig inn i sakens realiteter og deretter treffe en påtaleavgjørelse. En endelig avklaring kan tidligst komme mot slutten av september, sier Knut H. Kallerud, førstestatsadvokat ved riksadvokatembetet.

Riksadvokaten vil også ta stilling til om anmelderen i dette tilfellet har klagerett.

– Denne saken kan være av en slik karakter at vi vil ta stilling til begge parter begrunnelser for å påklage statsadvokatens henleggelse, selv om det ikke skulle foreligge formell klagerett hos anmelderen, sier Kallerud, som ikke vil spekulere i utfallet av vurderingene. – Riksadvokaten har ingen mening om Bærum-saken før en avgjørelse faller senere i høst, presiserer han.

Ulike begrunnelser

– Ut fra de store konsekvensene saken har fått for min klient, mener vi han har en rettslig klageinteresse, selv om dette juridisk sett er et uløst spørsmål, sier Harald Stabell, advokaten som representerer Carl-Magnus Edenbrandt.

Stabell sammenlikner Bærum-saken med Sandsdalen-saken. Christian Sandsdalen vedgikk at han hadde forkortet livet til en svært syk MS-pasient, og er den eneste som er dømt for aktiv dødshjelp i Norge. Stabell hevder i klagen at Ottesens behandling av pasienten fra 1998 er mer risikofylt og mer tilpasset en hensikt om å avslutte pasientens liv, enn Sandsdalens handling.

– Begrunnelsen for å overprøve statsad-

vokatens avgjørelse er av medisinsk karakter, og Edenbrandt har levert en meget grundig argumentasjon for at det bør reises tiltale i denne aktuelle saken, sier advokaten hans.

– Også vår klient ønsker en reell vurdering av medisinsk-faglig karakter, sier Jarl Borgvin Dørre, som sammen med Cato Schiøtz representerer Stig Ottesen.

Ifølge Dørre er ikke Ottesens klage bare begrunnet i ønsket om å renske seg, men også at påtalemakten gir et klart signal til helsepersonell om at lindrende sedering er en akseptert behandlingsform, i henhold til retningslinjene som Den norske lægeforening nylig har utarbeidet (2).

– Vår klient frykter tilbakeslag for denne behandlingsformen. Hans oppfatning er at behandlingen i 1998 var i tråd med retningslinjene som ble vedtatt i ettertid. Det er svært viktig for pasientgruppen dette gjelder, at lindrende sedering ikke kommer svekket ut, sier Ottesens advokat, som overlater til Riksadvokaten å avgjøre hvorvidt motparten har klagerett: – Det som er vesentlig for oss, er at sakens innhold nå får en fornyet og grundig realitetsbehandling hos påtalemyndigheten, sier Jarl Borgvin Dørre.

– Kari Ronge, *Tidsskriftet*

kari.ronge@legeforeningen.no

Litteratur

1. Ronge K. Tiltalspørsmålet i Bærum-saken snart avgjort. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2001; 121: 513.
2. Nesje SB. Retningslinjer for lindrende sedering. <http://www.legeforeningen.no/index.db?id=3957> (2.7.2001).

I bero hos Helsetilsynet

Etter henleggelsen ville Statens helsetilsyn gjenoppta Bærum-saken for å vurdere eventuelle reaksjoner mot overlege Stig Ottesen. Nå har Helsetilsynet snudd: Frem til avklaring i rettssystemet vil tilsynet likevel ikke ta stilling til saken.

Ottesens advokat, Jarl Borgvin Dørre, sier til *Tidsskriftet* at Helsetilsynets rolle ikke er noe tema på det nåværende tidspunkt. Men han regner med et etterspill når Riksadvokaten har tatt sin beslutning om den strafferettslige reaksjonen.

– Vi har merket oss uttalelser fra Helsetilsynet til pressen umiddelbart etter at henleggelsen ble kjent. Der gikk det frem at Helsetilsynet ville gjenoppta saken på såkalt faglig grunnlag, i den hensikt å vurdere administrative reaksjoner mot min klient, sier Dørre.

Ifølge ny helsepersonellov vil to konklusjoner være aktuelle: at det ikke er grunnlag for noen sanksjon mot Ottesen, eller at Helsetilsynet fastslår brudd på gjeldende bestemmelser. I så tilfelle er mildeste reaksjon å gi den påklagede legen skriftlig advarsel.

Uten innsyn

– Det stemmer at vi på forsommeren bestemte oss for å vurdere Bærum-saken på nytt, bekrefter Sylvi Storaas, prosjektleder i Helsetilsynets klagesaksavdeling.

Storaas begrunner gjenopptakelsen med Helsetilsynets hemmeligstemplede rapport fra juni 2000, der daværende helsedirektør Petter Øgar skrev at Stig Ottesen drev «uforsvarlig behandling» (1). Helsetilsynet mente i rapporten at det ikke var noe som tydet på at «hovedpasienten» hadde så sterke og vedvarende smerter at han burde vært gitt lindrende sedering.

– Etter det *Tidsskriftet* forstår er Stig Ottesen aldri blitt forelagt de konklusjoner som hittil er kommet fra Helsetilsynet, men gjort kjent med dem gjennom avisoppslag. Hva er din kommentar?

– Fjorårets rapport var en uttalelse til politiet og unntatt offentlighet, svarer Sylvi Storaas. – Vi tok forbehold om at det kunne komme frem nye opplysninger i etterforskningen som kunne endre våre vurderinger. Derfor har vi heller ikke hatt noe vedtak om å meddele den anmeldte legen. Rett før sommerferien ble vi underrettet om at saken var påklaget. Frem til den er endelig avgjort i rettssystemet, har vi derfor besluttet å la gjenopptakelsen stå i bero, sier hun.

– Kari Ronge, *Tidsskriftet*

kari.ronge@legeforeningen.no

Litteratur

1. Gjerde R. Gjenopptar saken. <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/d210212.htm> (14.5.2001).